

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

tia, de sapientia, essentia, de essentia: quia hoc est omnino quod pater, non tamen pater: quia iste filius, ille pater.

Hilarius ad principium lib. 2.

Quare verbum patris dicatur filius nature.

INDE est quod solum vnigenitus Dei dicitur natura filius, quia eiusdem nature est, & eadem natura est cum patre. Vnde Hilarius in libr. de Trin. de Christo loquens ait, Natura filius est, quia eandem naturam quam ille qui genuit habet.

VTRVM PATER VOLVNTATE GENVIT
filium, an necessitate: & an volens vel nolens
sit Deus.

DISTINCTIO VI.

PRÆTEREA quæri solet, Vtrum pater genuerit filium volūtate, an necessitate. De hoc Orosius ad August. ita ait, Volūtate genuit pater filium vel necessitate: sed nec volūtate nec necessitate: quia necessitas in Deo nō est, præire voluntas sapientiam nō potuit. quocirca, vt August. ait in 15. lib. de Trinit. ridēda est dialectica Eunomij, à quo Eunomij, à quo Eunomiani heretici orti sunt: qui cū nō potuisset intelligere, nec credere voluisset vnigenitum Dei filium verbum Dei esse natura, id est, substantia patris genitū, nō natura vel substantiæ dixit esse filium, sed filium volūtatē Dei: volens asserere accedētem Deo voluntatē, qua gigneret filium. sicut nos aliquādo aliquid volumus, quod antea non volebamus, propter quod mutabilis intelligitur nostra natura, quod absit vt in Deo esse credamus. Dicamus ergo verbum Dei esse filium Dei natura, non voluntate, vt docet Augustinus in decimo quinto lib. de Trinitate, vbi quendā catholicum heretico respondentē cōmendat dicens. Acutē sane quidā respondit heretico versutissimē interroganti, vtrum

Deus

*De compa-
ratione
actus gene-
randi ad sa-
pientiam. In
tom. 4. in
dialogo. 5.
questionum
q. 7. cap. 20.*

*Aug. de tri-
nit. l. 15. a. 2.*

Deus filium volens vel nolens genuerit: vt si diceret, nolens, absurdissima Dei miseria sequeretur: si autem, volens, continuo quod intēdebat concluderet, scilicet non naturę esse filium, sed voluntatis. At ille vigilantissime vicissim quęsiuit ab eo, vt *Et in qua-* *stionibus ad* *Orosiū, qua-* *stione 7.* vt *respondere* *ret, nolens, sequeretur grandis absur-* *ditas & miseria, quam de Deo credere magna est infania: si autē diceret, volens, Responderetur ei, ergo & ipse voluntate sua Deus est, nō natura. Quid ergo restabat, nisi vt obmutesceret sua interrogatione, obligatum indissolubili vinculo se videns? Ex prædictis docetur non esse concedendum, qd Deus voluntate vel necessitate vel volens vel nolens sit Deus. Item, quod voluntate vel necessitate vel volens vel nolens genuerit filium.*

Oppositio contra prædicta.

B *Responsio.*

SED cōtra hoc opponitur sic, Voluntas Dei est natura siue essentia Dei: quia non est aliud Deo esse: aliud velle: & ideo sicut vna est essentia trium personarum, ita & vna voluntas. Si ergo Deus, natura Deus est, & voluntate Deus est: & si verbum Dei, natura filius Dei est, & voluntate filius Dei est hoc autem facile est refellere. nam & præscientia Dei siue scientia, quæ scit vel præscit bona & mala diuina natura siue essentia est, & prædestinatio siue voluntas eius eadē diuina essentia est: nec est aliud Deo scire & velle, quam esse, & cum sit vnum & idem scientia Dei vel voluntas, nō tamen dicitur de voluntate quicquid dicitur de scientia & e cōuerso, nec omnia illa sua voluntate Deus vult, quæ sua scientia scit, cum sua scientia nouerit tam bona quam mala, voluntate autem non velit nisi bona. Scientia quippe Dei & præscientia, de bonis est & malis: voluntas vero & prædestinatio, de bonis est tantum, & tamen vnum & idem in Deo est scientia & voluntas, & præscientia & prædestina-

C 5 *tio.*

tio. ita cum vnum sit natura Dei & voluntas, dicitur tamen pater genuisse filium natura non voluntate: & esse Deus natura non voluntate.

Qualiter intelligenda sunt illa verba, pater nec nolens nec volens Deus est, nec volens nec nolens genuit filium.

*Hilarius in
fine concilii
Sardic.*

*Hieron 10.
9. in com-
mentariis
ad cap. 1.
ad Ephe. in
charitate
predicant.
Ephes. 1.
Eccl. 1.
Arioc. 25.
cōsilio Syr.
miensis, &
Hila. ad eū-
dem arti-
culum
Articulo. 1.
synodi Sir-
miensis &
Hilarius ad
quandē artic.*

PRÆDICTA tamen verba, quibus prudenter dictum est, quod Deus pater nec volēs nec nolens est Deus, nec nolens nec volens genuit filium, siue voluntate, siue necessitate, ex tali sensu mihi vidētur accipienda, vt voluntatem præcedentē vel accedentem intelligamus: qualiter Eunomius intelligebat. Non enim ipse Deus est voluntate præcedenti vel efficienti, vel volens priusquam Deus, nec voluntate præcedenti vel accedenti genuit filium: nec prius volens, quam generans genuit filium: nec prius generans quam volens, genuit filium, volens tamen genuit, sicut potens genuit, & bonus genuit filium, & sapiens genuit, & huiusmodi. Si enim pater sapiens & bonus dicitur genuisse filium, cur nō & volēs? cum ita sit Deo idem esse volētem, quod est esse Deum: sicut idem est esse sapientem, quod est esse Deum. Dicamus ergo, quia pater sicut sapiens, ita volens genuit filium: sed nō voluntate præcedenti vel accedenti. Quem sensum aperit Aug. & confirmat, ita dicens super epistolam ad Ephesios De filio Dei, id est, *ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ*, Domino nostro Iesu Christo scriptum est, quia cum patre semper fuit, & nunquam eum vt esset, paterna voluntas præcessit, & ille quidem natura filius est. Hilarius in libro de synodis. Eos qui dicunt de non extantibus esse filium Dei, similiter qui dicunt, quod neque consilio neque voluntate pater genuerit filium, anathematizat sancta Ecclesia. Item si quis nolente prædicat natum filium: anathema sit. Non enim nolente patre coactus pater, vel naturali necessitate ductus cū nollet genuit filium.

sed m
ex se
H

H
inqu
potu
ruit
re fil
tes. P
posse
Est n
posse
est in
nere
gene
sunt
inte
ante
quā
ab a
que
pat
nec
aliqu
sequ
pot
s
bro
ten
ton
sec

sed mox vt voluit sine tempore, & impassibiliter
ex se vnigenitum demonstrauit.

HIC QUÆRITVR AN PATER PO-
tuerit vel voluerit gignere
filium. A

DISTINCT. VII.

HIC solet quæri à quibusdam, vtrum pater po-
tuerit vel voluerit generare filium. Si enim,
inquiunt, potuit vel voluit generare filium, ergo
potuit aliquid & voluit, quod nec voluit, nec po-
tuit filius: nam filius nec potuit nec voluit genera-
re filium. Cui versutiæ facile respondemus dicē-
tes. Possesse vel velle generare filium, non est aliquid
posse vel velle subiectum potentia vel voluntati.
Est tamen aliqua potentia vel voluntas, scilicet
posse vel velle gignere filium: & ideo distinguēda
est intelligētia propositi verbi, posse vel velle gignere
filium, & posse vel velle aliquid. neque enim
generatio filii aliquid eorum est, quæ subiecta
sunt diuinæ potentia & voluntati: nec est aliquid
inter omnia vel de omnibus, sed super omnia &
ante omnia. Non enim ante voluit vel potuit,
quā genuit: sicut nec ante fuit, quam genuit: quia
ab æterno fuit, & ab æterno genuit. Ex simili quo-
que hoc videre possumus. Pater enim potest esse
pater, & vult esse pater: filius autem non potest,
nec vult esse pater: ergo pater potest vel vult esse
aliquid, quod non potest vel vult esse filius, non
sequitur: quia esse patrem, non est esse aliquid, sed
potest esse ad aliquid, vt in sequenti ostendetur. *mi.*

*Ponit quadam verba August. vnde potest mo-
ueri auditor.*

SED vehemēter nos mouet, quod Aug. ait in li-
bro cōtra Maximinum, qui asserbat patrem po-
tentiorē esse filio, eo quod filium genuit Deū crea-
torem, filius autē non, dicebatque patrē potuisse
le